

Nieuwe Interventiewet financiële sector: een stap in de goede richting

Als een bank diep in problemen verkeert, kan DNB momenteel slechts aansturen op een volledig faillissement, met alle negatieve gevolgen van dien. Nieuwe bankspecifieke faillissementswetgeving, zoals de VS al veel langer kent, moet het mogelijk maken dat een faillissement ordelijk verloopt. Dit vereist dat essentiële bankfuncties, zoals betalingsverkeer, niet meegaan in een faillissement. Daartoe creëert de wet nieuwe bevoegdheden voor zowel DNB als de minister van Financiën.

DNB krijgt de mogelijkheid om delen van de bank over te dragen naar een andere financiële instelling. Terwijl de probleeminstelling nog in bedrijf is, zal DNB achter de schermen bezien welke bankonderdelen moeten blijven functioneren en dus moeten worden overgedragen. Zo kan DNB een bank verplichten deposito's over te dragen aan een gezonde financiële instelling. Hierdoor kunnen rekeninghouders voortdurend bij hun geld, wat de kans op een *bankrun* verkleint. Als geen geschikte overnemende partij is te vinden, biedt de wet de mogelijkheid dat de overheid zelf een instelling opricht die de essentiële bankfuncties overneemt. Daarnaast geeft de conceptwet de minister van Financiën de bevoegdheid om vergaand in te grijpen of zelfs om een bank te nationaliseren als de financiële stabiliteit in gevaar is.

Belangrijk is om bij deze interventies juridische onzekerheid te vermijden. De perikelen zowel voor als na het faillissement van DSB ondermijnen de disciplinerende en stabiliserende werking van bankspecifieke faillissementswetgeving. Waar in de VS de rechter achteraf het ingrijpen toetst, dient DNB reeds vooraf het overdrachtsplan voor te leggen aan de rechter. Dit creëert onzekerheid. Het wetsvoorstel regelt wel dat aandeelhouders pas achteraf in beroep kunnen gaan.

In Nederland is het momenteel niet goed voorstelbaar dat de deposito's van een grootbank snel worden overgedragen. Bij problemen ligt een nationalisatie, zoals bij ABN Amro, voorlopig meer in de rede. Daarom is het nuttig dat de wet ook dit beter regelt. Uiteindelijk moet ook de ontmanteling van een grootbank mogelijk zijn. Ook hier wordt, wereldwijd, aan gewerkt.

Daarbij is een beperking aan de Nederlandse conceptwet dat hiermee alleen kan worden ingegrepen bij banken die in Nederland onder toezicht staan. De Icesave-affaire was dus niet te voorkomen. Dit manco is inherent aan nationale wetgeving. Om ervoor te zorgen dat in de toekomst ook een wereldwijd opererende bankengroep efficiënt ontmanteld kan worden, kunnen daarom twee wegen worden ingeslagen. Enerzijds kan het streven zijn om nationale wetten en toezichtsinterventies op elkaar af te stemmen, anderzijds kunnen banken worden verplicht om te opereren vanuit een lokale vestiging.

Tot slot is het belangrijk dat de toezichthouder een bank tijdig, als deze nog levensvatbaar is, dwingt tot herkapitalisatie. Wanneer de kapitaalbuffers uitgehold raken, krijgen aandeelhouders namelijk belang bij het nemen van extra risico. Zij profiteren immers als de bank hierdoor overleeft, terwijl een groot verlies vooral de crediteuren raakt aangezien de kapitaalbuffer laag is. Tegelijkertijd zijn aandeelhouders juist dan niet geneigd nieuw kapitaal aan te trekken. Een deel hiervan komt immers ten goede aan crediteuren, zodat de waarde per aandeel afneemt. Door dit risicozoekend gedrag en het uitblijven van herkapitalisatie neemt de kans op een faillissement toe. De toezichthouder kan dit met verschillende maatregelen tegengaan, bijvoorbeeld door een bank te verbieden dividend uit te keren, of te verplichten nieuwe aandelen uit te geven. Ook dit zorgt voor een tijdig herstel van kapitaalbuffers.